

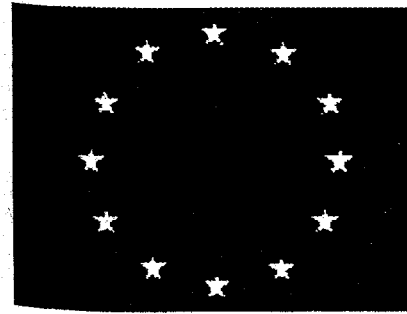
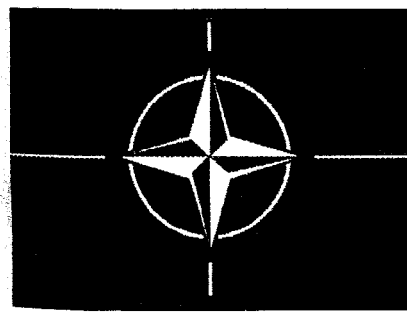
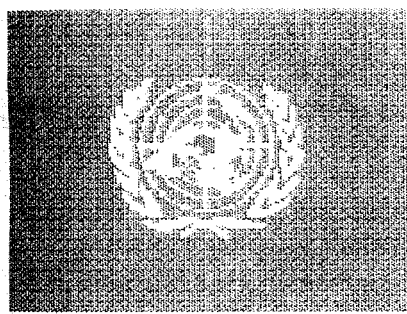
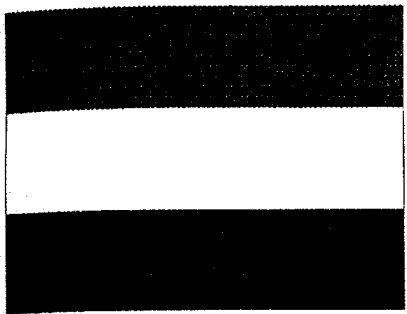
INFO-SCOOP

iNL
003841

4
2

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON;	2
GEBEURTENISSEN MET BETREKKING TOT VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 09 T/M 22 JANUARI 1996.	3
VREDESOPERATIE IS OP SCHEMA	3
KROATIË	3
OOST-SLAVONIË	3
KLEIN-JOEGOSLAVIË	3
BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK	3
BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO	4
IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)	4
NOORD-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (US)-SECTOR	5
WEST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (UK)-SECTOR	5
ZUID-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (FR)-SECTOR	5
NEDERLANDSE MILITAIREN	5
VERENIGDE NATIES	6
VN-TRIBUNAAL	7
GEBEURTENISSEN IN ANGOLA VAN 04 JANUARI TOT 15 JANUARI 1996	9
1996 BESLISSEND JAAR VOOR DE VREDE	9
ONTWIKKELINGEN PER PROVINCIE	9
PRESIDENT PORTUGAL BEZOEKT ANGOLA	11
SAVIMBI ZEGT ONTMOETING MET PRESIDENT DOS SANTOS TOE.	11
VN-COMMANDANT AANWEZIG BIJ VERTREK HUURLINGEN	11
AKKOORD BEREIKT OVER GEZAMENLIJK LEGER	11
NAMIBIE STUURT VN-EENHEID	11
RIP WORDT TERUGGETROKKEN IN KAZERNES	12
OVERZICHT ISRAËL 6 JANUARI T/M 20 JANUARI 1996	13
NERVOSITEIT ALS SLEUTELWOORD	13
NEDERLANDSE DELEGATIE NAAR ISRAËL	13
MOORD OP PALESTIJN YAHIA AYYASH	14
PALESTIJNSE VERKIEZINGEN	14
VREDESAKKOORD TUSSEN SYRIË EN ISRAËL	14
HOOFD ISRAËLISCHE GEHEIME DIENST TREEDT AF	14

VAN DE REDACTIE

Elnt P.W.T.S Menting

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië van 9 januari tot en met 22 januari. Het grootste deel van de in totaal 1100 man van het eerste Gemechaniseerde Bataljon is nu in Bosnië operationeel. Middels een overzicht worden de IFOR-OPERATIES in Bosnië in beeld gebracht. Dit overzicht geeft beknopt de bijdrage aan personele- en materiële middelen van de Nederlandse krijgsmachtdelen in Kroatië, Bosnië en Italië weer.

De belangrijkste gebeurtenissen in Angola gedurende de periode 4 januari tot 15 januari worden in deze Info-Scoop belicht door Elnt P. de Rooij.

1996 Zal het beslissende jaar voor de vrede in Angola worden. Bijde partijen hebben dat in een "bedekte" boodschap te kennen gegeven. Met het terugtrekken van de RIP (Rapid Intervention Police) in hun kazernes wordt aan één van de UNITA-eisen voldaan waarbij het nu de beurt aan UNITA is om tot daden over te gaan en haar eenheden in de Quarterings-areas te verzamelen.

De ontwikkelingen in het Midden-Oosten worden belicht door Sgt J. van Sloun. In zijn artikel gaat de Sgt van Sloun onder meer in op het bezoek van minister Van Mierlo aan het Oriënt-Hous in Oost-Jeruzalem. Het heftige verzet van premier Peres tegen het bezoek van de hoge delegatie aan het Oriënt-House heeft dan ook ondermeer betrekking op het ongelukkige tijdstip waarop dit bezoek vindt. Denk hierbij aan de Palestijnse verkiezingen en de aanspraken van de Palestijnen op Oost-Jeruzalem.

De vredesonderhandelingen tussen Israël en Syrië verlopen moeizaam. Niettemin wordt er in de VS verder onderhandeld om tot een spoedig vredesakkoord te komen.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een tweewekelijkse uitgave van 101 MIPel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgt l A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de INFO-SCOOP is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

VREDESOPERATIE IS OP SCHEMA

Smi G. Nieboer

In deze samenvatting wordt de situatie van 09 t/m 22 januari 1996 geschetst. Inherent aan het optreden van IFOR is, met ingang van heden, de behandeling als volgt onderverdeeld:

Kroatië
Kosovo
Klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro)
Bosnië-Hercegovina Politiek
Bosnië-Hercegovina Militair / NAVO
Noord-oost Bosnië-Hercegovina: IFOR (US)-sector
West Bosnië-Hercegovina: IFOR (UK)-sector
Zuid-oost Bosnië-Hercegovina: IFOR (FR)-sector
Nederlandse militairen
Verenigde Naties

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: NOS-Teletekst, De Gelderlander, De Volkskrant, Het NRC Handelsblad, het Algemeen Dagblad, de Telegraaf, USA Today, Washington Post, The International Herald Tribune, The Times, European Stars & Stripes en Le Monde.

KROATIË

ZAGREB

President Tudjman heeft op 11 januari de benoeming van een oppositionele politicus tot burgemeester van Zagreb met een veto geblokkeerd. Een meerderheid van de gemeenteraad sprak zich uit voor Goran Granic van de Sociaal Liberale Partij. Het conflict om het burgemeesterschap wordt in Zagreb gezien als een testcase voor het democratisch gehalte van Tudjmans bewind.

KOSOVO

De provincie Kosovo in het zuiden van Servië, waar overwegend Albanen wonen, stelt de aanwezigheid van een

Amerikaanse diplomatieke vertegenwoordiging zeer op prijs. De Amerikaanse staatssecretaris Holbrooke zei dat de VS overwegen om een diplomatieke vertegenwoordiging te openen in de hoofdstad Pristina. Er komt waarschijnlijk een kantoor van het Informatiebureau van de VS, een regeringsdienst die informatie over de VS verspreidt in het buitenland. De VS willen zo proberen de spanningen te verkleinen in de provincie Kosovo streeft naar onafhankelijkheid van Servië. Van de bevolking is 1.8 miljoen, 90 procent, van Albanese afkomst.

OOST-SLAVONIË

Oost-Slavonië is de enige regio in Kroatië die nog onder controle is van de rebellerende Serviërs. Afgesproken is het gebied door blauwhelmen te laten bewaken tijdens een overgangsperiode van minimaal een jaar, waarna Oost-Slavonië en de stad Vukovar weer onder Kroatisch bestuur komt. Belangrijke leden van de Veiligheidsraad zijn akkoord gegaan met de stationering van 5.000 blauwhelmen. De VN-missie zal door haar aanwezigheid moeten bijdragen aan het behoud van de vrede en veiligheid en moeten toezien op de demilitarisatie in Oost-Slavonië, aldus een van de resoluties van de veiligheidsraad. De vredesmacht kan ook de hulp inroepen van NAVO-gevechtsvliegtuigen, maar alleen om blauwhelmen te beschermen die aangevallen worden. Ook mogen de VN de NAVO om bijstand vragen als de vredesmacht in Oost-Slavonië terug getrokken moet worden. Op het ogenblik zijn al 1.200 Russische en Belgische troepen in Oost-Slavonië gelegerd als onderdeel van de vredesmacht. Verder gaan waarschijnlijk militairen uit Argentinië, Pakistan en Oekraïne deelnemen.

KLEIN-JOEGOSLAVIË (Servië en Montenegro)

Klein-Joegoslavië en Kroatië gaan, ondanks meningsverschillen, hard werken aan de normalisering van hun verhoudingen. Beide landen hebben dat afgesproken tijdens het bezoek op 10 januari aan Belgrado van de Kroatische minister van Buitenlandse Zaken Mate Granic. Granic is de hoogste Kroatische bewindsman die Belgrado bezocht, sinds Kroatië in 1991 de onafhankelijkheid uitriep. Concrete maatregelen zijn niet bekend gemaakt, maar volgens de staatsmedia hebben de ministers met elkaar gesproken over heropening van wegen, spoorwegen en luchtverbindingen en hervatting van de postzendingen. Sinds 1991 was er geen enkel contact meer tussen beide landen. Waarnemers menen dat Kroatië en Klein-Joegoslavië elkaar binnen enkele maanden zullen erkennen.

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

Duitsers en Amerikanen hebben aangedrongen op een versterking van de Bosnische federatie van moslims en Kroaten. De moslims en met name de Kroaten zijn gevraagd zich sterker in te zetten voor de hereniging van Mostar. De Duitse minister van buitenlandse zaken Kinkel beschuldigde Bosnische Kroaten op 14 januari van het ondermijnen van de federatie met de moslims. Wil de federatie overleven, dan zullen de tegenstellingen in Mostar moeten afnemen.

De Bosnische regering heeft op 16 januari op het laatste moment afgezien van de geplande ruil van ongeveer 900 krijgsgevangenen. De reden van weigering, is dat de Serviërs tot nu toe geen informatie verstrekken over ongeveer 24.000 in Bosnië vermiste personen. De Bosniërs hebben in het verleden hier herhaaldelijk op aangedrongen. Onder de vermisten bevinden zich duizenden moslims die sinds juli 1995 verdwenen zijn, toen de Serviërs het door de VN veilig verklaard gebied Srebrenica bezetten. Men vermoedt dat zij zijn vermoord in het oosten van Bosnië. Een geplande gevangenenruil van 217 mensen tussen Kroaten en

Serviërs in Mostar en op het vliegveld van Sarajevo verliep wel volgens plan. Het is binnenkort mogelijk dat via Internet bericht wordt of het mogelijk is dat de vluchtelingen veilig terug kunnen keren naar hun vroegere woonplaatsen. Maar voorlopig ligt het plan nog op de tekentafel.

De Bosnische premier Haris Silajdzic is op 21 januari afgetreden. Silajdzic was belast met de vorming van een nieuwe centrale Bosnische regering. Zijn opvolger wordt Hasan Muratovic, de huidige minister voor de betrekkingen met de VN en IFOR. Volgens het vredesakkoord van Dayton moeten er in Bosnië drie regeringen komen: een verkleinde centrale overheid en nieuwe deelregeringen voor de moslim-Kroatische federatie en het Servische deel van Bosnië.

De Bosnische Serviërs hebben op 21 januari ingestemd met een VN-onderzoek naar de vermeende massamoord op duizenden moslimburgers in Srebrenica en Prijedor. Elisabeth Rehn, de speciale VN-gezant voor de mensenrechten in het voormalig Joegoslavië, mag Srebrenica en Prijedor bezoeken. Dat heeft de Bosnisch Servische regeringsleider Kasagic gemeld.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO

De NAVO gaat zich vanaf 20 januari richten op het volgende "Dayton-doel": binnen 45 dagen (28 januari 1996) na het van kracht worden van het vredesakkoord (14 december 1995) moet de nieuwe verdeling van de felbetwiste gebieden zijn gerealiseerd. Zowel generaal Joulwan als NAVO-secretaris-generaal Solana zien het veilig maken van deze gebieden als hun primaire taak.

Volgens NAVO-officials hebben ongeveer 800 fundamentele-mujahedin strijders de Balkan verlaten. Onofficieel zijn er nog tussen 1300 en 2000 mujahedin-strijders in Bosnië Hercegovina, waaronder een zelfmoord-commando. Alle buitenlandse

militairen moesten 15 januari Bosnië Hercegovina hebben verlaten, maar velen zijn met lokale vrouwen getrouwd, en hebben een Bosnisch paspoort, of zijn voor een tijd ondergedoken.

Amerikaanse burgers gaan Bosnische moslim-militairen opleiden. Met de opleiding wordt in de komende 60 dagen begonnen. Volgens een woordvoerder van het ministerie van Defensie van de VS, is het de eerste stap om voorbereid te zijn op overname van IFOR als hun "jaar" erop zit. De opleiding zal door gepensioneerde Amerikaanse officieren worden gegeven. De opleiding zal voornamelijk bestaan uit militaire basis training en gevechtstechnieken. Amerikaanse militairen, nu al aanwezig in Bosnië, zullen niet worden betrokken bij de opleidingen. Met de opleidingen hoopt men op het zelfde niveau te komen als de Bosnische Serviërs. De opleidingen worden zowel in Bosnië als in het NAVO-land Turkije gegeven. Aangenomen wordt dat Islamitische landen de opleidingen en materiaal zullen gaan betalen. Een woordvoerder van het Pentagon zij dat de opleiding niet meer dan 100 miljoen dollar en het materiaal 400 miljoen dollar gaat kosten. Men hoopt op deze manier een militaire balans te creëren tussen de Bosnische moslims en de Bosnische Serven en de moslims zo te beschermen tegen Servische agressie, als de NAVO na een jaar weer vertrekt.

IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)

IFOR heeft de Bosnische partijen bedreigd met dodelijke vergelding als zij militairen van de vredesmacht zullen aanvallen. Daartoe zijn twee Apache-gevechtshelikopters naar Sarajevo overgebracht. De Apache-gevechtshelikopters zijn uitgerust met zeer moderne apparatuur, zoals hittedetectors en televisiecamera's om de bron van vijandelijk vuur op te sporen. Het dreigement komt na een reeks van aanvallen op de IFOR-patrouilles in de verschillende delen van Bosnië en de beschietingen van transport-vlieg-

tuigen. Kolonel Mark Raynor, woordvoerder van IFOR, zei op 09 januari dat "vuur zal worden beantwoord en dat gaat levens kosten". Men vermoedt dat de daders van de aanvallen op de IFOR-soldaten er kennelijk achter proberen te komen hoever ze kunnen gaan voordat IFOR terugslaat.

IFOR beschikt niet over een mandaat om een einde te maken aan terroristische activiteiten. Een woordvoerder van IFOR in Sarajevo heeft dat op 10 januari gezegd naar aanleiding van de aanslag op een tram in Sarajevo. Volgens IFOR-woordvoerder Luitenant-kolonel Rayner is het niet de taak als politiemacht op te treden in de stad. Het gaat om geïsoleerde misdaad en IFOR kan niet op elke straathoek soldaten posteren. Bosnische politici hebben IFOR gevraagd om fermere op te treden tegen bloedige schendingen van de akkoorden van Dayton.

In Bosnië loert het Hanta-virus. Legerartsen die belast zijn met de medische zorg voor IFOR, dienen erop bedacht te zijn dat soldaten met onverklaarde ziekteverschijnselen een besmetting met Hanta-virus hebben opgelopen. De besmetting lijkt op een infectieziekte als leptospirose (ziekte van Weil), de Lyme-ziekte Rickettsia en Q-koorts. Volgens Engelse artsen circuleren rond Sarajevo, verschillende nieuwe Hanta-virusstammen. Vorig jaar zouden in Bosnië zeker 250 soldaten en burgers besmet zijn geraakt. Op dit moment zijn meer dan twee dozijn US-soldaten besmet met een virus waarvan de ziekteverschijnselen lijken op een Hanta-virus. Hanta-virussen worden overgebracht door kleine knaagdieren zoals de roze woelmuis. Volgens kapitein Michael Abelle, een staf-internist van het 67e Combat Support Hospital in Tuzla, is momenteel vooral in noord-oost-Bosnië sprake van een overvloed aan kleine knaagdieren. De aanwezigheid van grote militaire kampen, waar veel voedsel onder primitieve omstandigheden ligt opgeslagen, de talloze vuilnisbelten en het gebrek aan water en stroom in het gebied zouden de groei van het aantal knaagdieren in de hand werken.

De commandant van de IFOR-vredesmacht admiraal Leighton Smith is zeer te spreken over de medewerking die zijn troepen in heel Bosnië van alle partijen hebben ondervonden. Zowel de Serviërs als de moslims en de Kroaten trokken zich op tijd twee kilometer terug van de voormalige frontlinies. De strijdende partijen hebben nog niet alle mijnenvelden gemarkeerd cq geruimd.

De generaal Joulwan heeft aangekondigd dat op de zestigste dag van de IFOR-operatie, rond 18 februari, alle 60.000 IFOR-troepen in Bosnië zullen zijn aangekomen.

NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)- SECTOR

De eerste groep van 150 Russische luchtmobiele-soldaten arriveerde op 12 januari op het vliegveld van Tuzla. De groep zal in zijn geheel bestaan uit 1600 militairen, met als bevelhebber Aleksandr Lantsov. Zij zullen worden ingezet in het gebied tussen Brcko en Bjeljina. De Russen werken in het kader van IFOR nauw samen met Amerikanen maar vallen niet onder NAVO-commando.

De Amerikaanse president Bill Clinton heeft op 13 januari een bliksembezoek aan de Amerikaanse troepen van IFOR in Tuzla gebracht. In een toespraak in de openlucht zei de president dat de GI's "geschiedenis schrijven" door in het hart van Europa de belangrijkste Amerikaanse waarden te verdedigen. Hij vroeg de soldaten om de Bosnische bevolking de "kracht voor de vrede" te geven. Verder heeft hij in Zagreb besprekingen gevoerd met president Tudjman. Clinton heeft ondermeer de samenwerking tussen Kroaten en moslims "de pijler van vrede in Bosnië" besproken. Ook heeft hij gepleit voor een vreedzame terugkeer van Oost-Slavonië bij Kroatië.

WEST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (UK)- SECTOR

In een dagbouw-ijzermijn in de buurt

van de stad Ljubija (tussen Prijedor en Sanski Most) is een massagraf gevonden waar mogelijk de lichamen van duizenden Bosnische Kroaten en moslims liggen. Ze zijn waarschijnlijk vermoord in het kader van de etnische zuiveringen door de Bosnische Serviërs. Veel lichamen zijn verminkt door de bulldozers waarmee ze zijn opgegraven. Bovendien zijn veel lichamen gedeeltelijk verbrand of met chemicaliën bewerkt. Volgens een medewerker van het VN oorlogstribunaal, plaatsvervangend aanklager Blewitt, is de bewaking van de plaatsen waar zich waarschijnlijk massagraven bevinden dringend geboden. In het voorjaar zouden die dan blootgelegd kunnen worden om als bewijs te dienen.

ZUID-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (FR)- SECTOR

SARAJEVO

In Sarajevo is op 09 januari een aanslag gepleegd op een volle tram. Deze aanslag was het ernstigste incident sinds de komst van IFOR naar Bosnië. Er is een dode gevallen en er zijn zeker tien passagiers gewond geraakt. De granaat werd afgeschoten uit de Servische wijk Grbavica. De aanval lijkt een provocatie aan het adres van IFOR. Franse IFOR-militairen beantwoorden het vuur door zeven keer te vuren met hun 20 mm kanon. Het vuurgevecht heeft 20 minuten aangehouden. Bosnische Serviërs wezen niettemin elke verantwoordelijk voor de aanslag af.

Naar later onderzoek bleek dat de aanslag een eenmansactie is geweest.

Op het vliegveld van Sarajevo is op 9 januari het laatste vrachtvliegtuig geland t.b.v. humanitaire hulp, wat deelnam in de luchtbrug genaamd "Operation Provide Promise".

De Servische leiders hebben plannen om een nieuw Servisch Sarajevo te bouwen rond hun huidige hoofdstad Pale. In deze stad van 150.000 inwoners moeten alle Serviërs wonen die niet onder moslim-bestuur willen le-

ven. De bouw van de stad zal zeker tien miljard gulden kosten en tien jaar duren.

Franse IFOR-militairen bezetten vanaf 16 januari belangrijke nutsvoorzieningen in de Servische buitenwijken van Sarajevo. Men wil een sabotage-actie van wanhopige individuen voorkomen. Het waterpompstation wordt bewaakt door meer dan dertig IFOR-soldaten. Men heeft niet genoeg militairen om het hele leidingstelsel te bewaken.

De Europese "burgemeester" van de stad Mostar, de Duitser Hans Koschnik, accepteerde 20 januari een aanbod van de Kroaten voor de installatie van Kroatische politieagenten in zijn stad. De politiemacht moet bijdragen aan het herstel van orde en gezag in Mostar.

NEDERLANDSE MILITAIREN

Een deel van de Nederlandse IFOR militairen wordt versneld ingezet in hun gebied van verantwoordelijkheid. Het mogelijke gebied zal zijn in de omgeving van Skender Vakuf. De 180 militairen van het Charly-team zouden aanvankelijk de eerstkomende maanden vanuit de plaats Turbe gaan opereren, aan de moslimzijde van de scheidingslijn. De reden van de versnelde inzet is het niet beschikbaar zijn van alle eenheden die gepland waren in de omgeving van Skender Vakuf. Pakistaanse militairen zijn al wel in Bosnië, maar nog niet in hun operatiegebied; Poolse en Tjechische militairen komen pas over een maand aan in Bosnië. Toch wil de Britse gebiedscommandant Generaal Jackson op korte termijn zijn troepen zo goed mogelijk over het operatiegebied spreiden. Verdere lokaties van de Nederlandse militairen zijn: een radargroep in Kula, ten noord-oosten van Mrkonjic Grad, een radargroep in Dubrave, ten noord-oosten van Jajce, de 1e NL-MRcie in Jezero, het A-team in Bugonjo, het 1e NL MORBT (mortier opsporing) in Mrkonjic Grad, het LOGBAT in Busovaca en Santici en het B-team MECHBAT in Jajce.

Tientallen beroepsmilitairen (BBTers), hebben de afgelopen weken geprobeerd onder uitzending naar Bosnië uit te komen. In sommige gevallen simuleerden zij zelfs rugklachten. De spijtoptanten zijn vooral bevreesd voor gevechtssituaties. Bij de militaire-vakbonden zijn zeker tientallen "gevallen" van potentiële Bosnië-gangers bekend, die bekijken hoe zij onder hun contract uit kunnen komen. Tot nu toe zijn vijf beroepsmilitairen erin geslaagd onder uitzending uit te komen.

De militaire belangenorganisaties hebben geen begrip voor de Bosnië-wegevaardigers. Tijdens de opleidingen van de BBTers wordt al duidelijk gemaakt dat zij "militairen zijn en geen ontwikkelingswerkers".

Op 12 januari was het commandocentrum van de Nederlandse IFOR-strijdkracht op de Vlasic-berg (1500 mtr) in de plaats Sisava zodanig opgebouwd, dat men voldoende vuurkracht en veiligheid kan garanderen in hun gebied van verantwoording. Het grootste deel van de in totaal 1100 man van het eerste Gemechaniseerde Bataljon is nu in Bosnië operationeel. De Nederlandse militairen voeren verkeningspatrouilles uit in het gebied rond de demarcatielijn. Met name de commando's van het verkeningspeloton worden door de plaatselijke bevolking toegejuicht. Het gevaarlijkste werk wordt met name door de 40 commando's uitgevoerd. Deze keurtroepen verkennen het grote gebied van 40 bij 50 kilometer in de omgeving van Jajce. De commando's zijn goed uitgerust met een sterke mobiele zender, waarmee crypto-berichten tot over vijfhonderd kilometer kunnen worden verzonden. Verder enkele bijzondere spullen, zoals materiaal om mijnen te markeren, zakken bloedplasma, kokertjes met hanggranaten, vuurpijlen, fosforhandgranaten en scherpschuttergeweren met nachtzichtkijkers.

Ongeveer 250 Belgische IFOR militairen in Visoco zijn door de sneeuw en vorst in ernstige moeilijkheden gekomen. Door dat ze slechts zijn uitgerust met zomerkleding. De legerleiding in Brussel was te laat bij het inkopen

van winter-uitrusting. Maar de koudweerspecialisten van het Nederlandse korps mariniers zullen de Belgische militairen te hulp komen.

Het geroofde en/of achtergebleven Nederlandse materiaal en wapens, van Dutchbat 3 in Srebrenica en Potocari, moet als verloren worden beschouwd. Het ministerie van Defensie gaat er niet meer van uit dat de Bosnische Serviërs alsnog bereid zijn de kostbare middelen terug te geven. De totale waarde van al het geroofde en achtergelaten materieel bedraagt ongeveer 25 miljoen gulden. Alle IFOR-troepen zijn volgens Defensie inmiddels geïnformeerd over de mogelijkheid dat de BSA het Nederlandse materieel kunnen inzetten of mogelijk tegen hen kunnen gebruiken. Ondermeer zijn er 14 YPR-rupsvoertuigen, dertig zware groepswapens (anti-tankgeschut en mortieren), 171 handvuurwapens, 19 voertuigen (Mercedes-Benz, Dافيertonners), voor vier miljoen aan algemene uitrusting en zeer kostbare en geavanceerde verbindingssystemen niet mee terug genomen. IFOR-troepen en NAVO-inlichtingendiensten in Bosnië en daarbuiten hebben inmiddels wel geconstateerd dat sommige strijdgroepen inderdaad gebruik maken van het materieel en middelen dat van UNPROFOR afkomstig was.

Op 19 januari zijn in de Haagse Juliana kazerne 65 mensen, onder andere marechaussees, douanepersoneel en medewerkers van de waterpolitie door generaal-majoor Fabius gedecoreerd. Zij waren ingezet om op de Donau de handelsblokkade van de VN tegen Servië te handhaven en het scheepvaartverkeer te controleren.

VERENIGDE NATIES

De veiligheidsraad van de VN heeft de mensenrechtenschendingen in Kroatië zeer krachtig veroordeeld. De V-raad nam een resolutie aan van die strekking, waarin ook Zagrebs bescherming van de gezochte oorlogsmisdadigers wordt bekritiseerd. De V-raad eist dat Kroatië voor 15 februari maatregelen neemt om de

situatie te verbeteren. De resolutie werd unaniem aangenomen, ook door het niet-permanente lid Duitsland dat eerder had geprobeerd de tekst van de verklaring af te zwakken.

Financieel gezien staat het vredesproces in ex-Joegoslavië er slecht voor. Volgens VN-afgezet Carl Bildt, de Zweedse ex-premier, die namens de internationale gemeenschap de wederopbouw van Bosnië Hercegovina probeert te regelen, is "Sarajevo nog erger verdeeld dan Berlijn op het hoogtepunt van de koude oorlog". Zonder contant geld zijn er geen zaken te doen. De Duitse mark is de enige valuta die in dat deel van de wereld wordt aanvaard. In Sarajevo moet men over iedere vierkante meter kantoorruimte, telefoonlijn marchanderen. Alleen de telefooncommunicatie gaat al 45.000 mark kosten. De EU heeft tot nu toe fondsen ter beschikking gesteld, niemand anders.

Secretaris-generaal Boutros Ghali van de VN wil dat Japan en Duitsland permanente leden van de Veiligheidsraad worden. Maar binnen de Algemene Vergadering is nog geen overeenstemming over de vraag hoeveel landen als permanent lid tot de V-raad moeten worden toegelaten. Op dit moment zijn het er vijf. De Duitse oud-president Richard von Weizsäcker verzette zich eerder tegen de uitbreiding van het aantal permanente leden omdat de raad dan te veel zou gaan lijken op de G-7, de groep van belangrijkste geïndustrialiseerde landen.

Uit het Centrum voor Mensenrechten van de Verenigde Naties in Zagreb zijn op 13 januari enkele computers gestolen met gegevens over in Kroatië gepleegde oorlogsmisdrijven. Het is nog te vroeg om te kunnen zeggen hoeveel informatie kan worden achterhaald via andere centra, maar men vreest het ergste. De gestolen computers bevatten vooral materiaal over het augustus-offensief 1995 (Operation Storm) van het Kroatisch leger (HV) tegen de Kroatische Serviërs (RSK/VRS). Politiek ligt de confidentiële informatie erg gevoelig nu het in verkeerde handen

is. Het materiaal bevat klachten en andere vertrouwelijke informatie van individuen.

VN-TRIBUNAAL

Het VN-tribunaal zoekt vijf militairen van de Royal Welsh Fusiliers die deel uitmaakten van de drieëndertig militairen welke waren gegijzeld door de BSA afgelopen jaar. De militairen zaten in de enclave Gorazde en zijn daar tien dagen vastgehouden. Het tribunaal wil een interview met vijf van de gegijzelde militairen omdat zij extra zijn bedreigd door een Serviër die herhaal-

delijk de loop van zijn geweer op het hoofd heeft gezet van de militairen. De reden van gijzeling had tot doel om de NAVO-luchtaanvallen te stoppen. Voor het tribunaal is het gijzelingsdrama en de militairen te gebruiken als levend schild, reden genoeg om een onderzoek op te starten, en de daders voor het oorlogstribunaal te laten verschijnen. Voorlopig zal het onderzoek bemoeilijkt worden, daar het tribunaal eerst toestemming moet hebben van de Engelse regering om de vijf militairen te mogen verhoren. Verder zal er geen medewerking zijn van Bosnisch Servische zijde, daar deze het tribunaal niet erkent.

Nog deze maand zullen Amerikaanse en andere NAVO-troepen in Bosnië bescherming gaan bieden aan onderzoekers die bewijzen van oorlogsmisdaden proberen te verzamelen. Zodra de ontplooiing van de IFOR voldoende is gevorderd, zullen zij instaan voor vrijheid van beweging en veiligheid van alle burgers en internationale organisaties die door Bosnië reizen. Als het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden naar Srebrenica wil gaan om graven te openen, zullen IFOR troepen er voor zorgen dat ze dat veilig kunnen doen.

1996 BESLISSEND JAAR VOOR DE VREDE

Elnt P.M. de Rooij

Beide partijen hebben in een radio-
boodschap aangegeven dat 1996 het
beslissende jaar voor de vrede in An-
gola zal zijn. In bedekte termen werd
echter wederzijds gewezen op elkaars
aandeel in het gebrek aan vooruit-
gang in 1995. De regering is van
mening dat de situatie in het land rus-
tig is en bagatelliseert daarmee de
ernst van de aanhoudende bestands-
schendingen die niet meer als inci-
denten kunnen worden afgedaan. Het
vertrek van de Zuidafrikaanse huur-
lingen en de kazernering van de RIP
(Rapid Intervention Police) kan mo-
gelijk geleid hebben tot de toezegging
van UNITA, op 15 januari weer te
beginnen met het terugtrekken van
haar eenheden in de quartering-
areas. VN-functionarissen staan ech-
ter zeer sceptisch tegenover de
UNITA-toezegging. Het overleg tus-
sen beide partijen m.b.t. de integra-
tie van UNITA-militairen in de FAA
en de uitwisseling van krijgsgevan-
genen heeft m.b.t. het laatste inmid-
dels tot resultaten geleid. Het terug-
trekken van de FAA-eenheden uit de in-
genomen plaatsen in de regio Soyo
laat, ondanks de toezegging van pre-
sident Dos Santos, nog op zich wach-
ten.

Voor dit artikel is o.a. gebruik ge-
maakt van de volgende periodieken:
Volkskrant, SWB (Summary of World
Broadcasts), Angola Peace Monitor,
Africa Confidential, Southern Africa
Report, Le Monde en le Nouvel
Afrique Asie.

ONTWIKKELINGEN PER PRO- VINCIE

PROVINCIE CABINDA

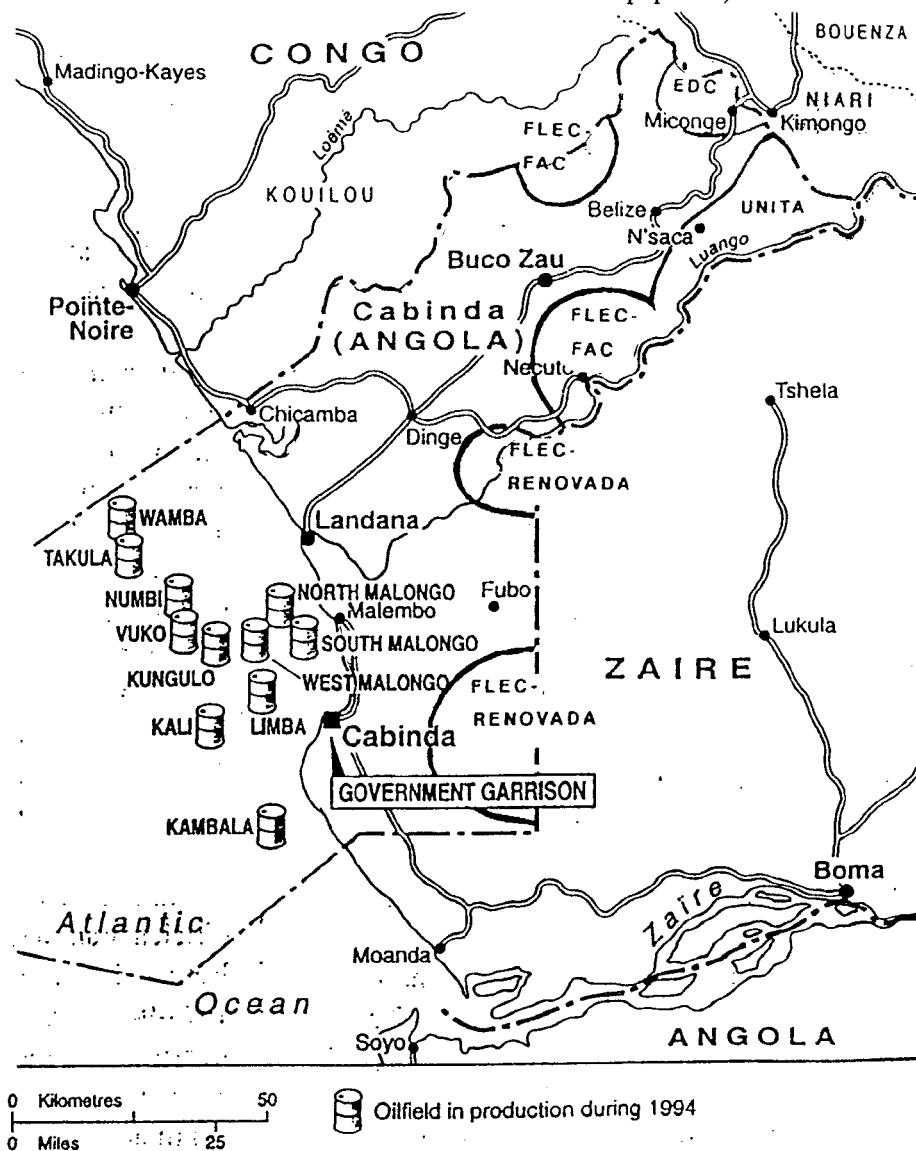
Deze maand zullen wederom bespre-
kingen worden gevoerd tussen de re-
gering en de afscheidingsbeweging

FLEC-R. De Angolese autoriteiten
voeren reeds gedurende langere tijd be-
sprekingen met de diverse afschei-
dingsbewegingen in de provincie om
te komen tot een oplossing, die een eind
moet maken aan de gewelddadigheden.
Cabinda is een olierijke provincie waar
de olie off-shore wordt gewonnen. Het
regeringsleger heeft hoofdzakelijk al-
leen de kuststrook in handen en moet
alert blijven op aanslagen. Door de in-
stabiliteit in de regio kan de olie niet
optimaal geëxploiteerd worden.
Voorafgaande aan de besprekingen
tussen de regering en de FLEC-R
(Renovada) leider José Tiburcio, heeft
de FLEC-R vertegenwoordiger in Lis-
sabon verklaard dat het met de voor-

bereidingen niet goed gaat. Er is ver-
schil van mening over de wijze waarop
het overleg plaatsvindt. De regering
wil eerst met de drie afscheidings-
bewegingen een aparte overeenkomst
afsluiten en vervolgens een conferen-
tie beleggen om een nieuwe formule
uit te werken tot autonomie. De FLEC-R
is echter van mening dat zij als inter-
mediair moet optreden om alle Cabindese
groeperingen op een lijn te krijgen.

Het gaat om de separatistische bewe-
gingen FLEC-FAC (Frente de
Libertação do Enclave de Cabinda-
Forças Armadas Cabindesas) die zijn
posities heeft in centraal Cabinda
(Necuto en Miconge), de FLEC-
Renovada in het zuiden en zuid-, oos-
ten en de FDC (Frente Democrática
de Cabinda) in Miconge.

Een in januari 1985 getekend akkoord
tussen de regering en FLEC (voordat
FLEC zich opsplijste) hield slechts één

jaar stand. De onderhandelingen werden verder vertraagd door de dood van twee sleutelfiguren uit het Luandese onderhandelingsteam, de minister van defensie Pedro Maria Tonha Pedale (Cabindees) in juli 1995 en de commandant van het Cabindees front gen José Pedro Fernandes da Silva in oktober 1995. De FLEC-R, die met 1000 strijders de grootste groep vormt, besloot tot onderhandelen met de regering in maart 1995. FLEC-R gaf te kennen af te zien van de eis tot een referendum voor onafhankelijkheid en genoegen te nemen met een beperkte autonomie.

De onderhandelingen in juni 1995 in Ethiopië, gingen vooraf door een aanval van FLEC-R op de stad Cabinda om daarmee haar positie duidelijk te maken. Na meerdere ontmoetingen tussen de partijen is op 27 september 1995 een wapenstilstand getekend van vier maanden. De FLEC-R was echter hopeloos verdeeld over de te volgen onderhandelsstrategie en de politieke commissie van de beweging was het niet eens met de ontmoeting tussen hun leider Tiburcio en president Dos Santos in juni.

De echte macht bij FLEC-R ligt echter bij Artur Tchibassa, die de beweging in 1989 heeft opgericht. Tchibassa's poging in Parijs de leider van FLEC-FAC N'zita Tiago te ontmoeten strandde. N'zita Tiago weigerde hem te ontvangen vanwege de overeenkomst van FLEC-R met de regering, die hen in zijn ogen tot marionetten heeft gemaakt.

In de hoop met iedere groep een overeenkomst te sluiten, zocht de regering contact met Tiago in Parijs om aldaar in september en oktober onderhandelingen te voeren. In november voerde de regering onderhandelingen met het FDC van president Francisco Xavier Lubota. FLEC-R en FDC gaven op 22 november te kennen in december een overeenkomst te willen sluiten die het vrije verkeer en handel in het gebied van FDC mogelijk moest maken.

De FLEC-FAC, die haar positie zag verzwakken, probeerde FDC-aanhan-

gers te overtuigen het verdrag niet te tekenen, hetgeen een splitsing veroorzaakte binnen de gelederen van de FDC. Middels vlugschriften vroeg de FLEC-FAC de regeringsovereenkomst van FLEC-R niet te steunen en een Ronde-Tafelconferentie met alle partijen als eis te stellen. Verder zou er besloten moeten worden tot het houden van een referendum wat moet leiden tot onafhankelijkheid.

De aanwezigheid van UNITA maakt het nog gecompliceerder. UNITA heeft in het verleden samen met de FLEC-FAC en de FLEC-R tegen de regering gevochten. In 1995 hergroepeerde UNITA sommige van haar eenheden (FALA) in de noordelijke gemeenten Belizi en Miconge, hetgeen resulteerde in gevechten tussen FLEC-R en FALA. Een vluchtelingenstroom van ca 10.000 mensen kwam op gang richting Congo.

De gevechten concentreren zich rond Miconge waar UNITA enkele eenheden met hun families wil vestigen om daarmee de invloed van FLEC-FAC te verzwakken. Bovendien heeft UNITA de FDC geholpen bij een reorganisatie van haar eenheden en hebben de FALA en FDC samengewerkt bij de controle van de goudwinning in N'saca.

De regering hoopt met onderhandelingen en met financiële aanmoedigingen de FDC te binden, in de hoop dat andere groeperingen van bondgenootschap wisselen naar hetgeen geboden wordt.

Bemoeienissen van oliemaatschappijen, die met geld een Ronde-Tafelconferentie willen sponsoren in de hoop tot een oplossing te komen, zal mogelijk leiden tot aanslagen van FLEC-R op olie-installaties. De Cabindese groeperingen zullen niet met minder dan onafhankelijkheid genoegen nemen.

Op de Berlijnse conferentie van 1884 tot 1885 werd Afrika in invloedssferen verdeeld en kreeg Portugal Cabinda erbij.

Volksvertegenwoordiger Miguel Nzau Puna, voormalig UNITA secretaris-

generaal, is de kleinzoon van Manuel José Puna, de hoofdman die in 1885 het verdrag van Simulambucu met Portugal afsloot en dat de rechtmatige basis vormt van de Cabindese claim tot onafhankelijkheid. In dat verdrag werden de West-Afrikaanse protectoraten van de Portugezen officieel aan het moederland verbonden. In die zin spreekt het verdrag van Simulambucu over twee afzonderlijke gebiedseenheden, Angola en Cabinda. In het dekolonisatieproces verliest Cabinda in 1956 zijn administratieve autonomie en wordt grondwettelijk aan het Angolese grondgebied toegevoegd.

Mogelijk vindt de regering een oplossing door voldoende Cabindese vrijwilligers te vinden om hem als minister voor Cabinda te steunen zodat er gewerkt kan worden aan een langetermijnoplossing.

PROVINCIE ZAIRE

UNITA beschuldigt het regeringsleger ervan nog steeds geen aanstalten te maken de regio Soyo te verlaten ondanks de toezeggingen die door de regering zijn gedaan. Er zouden zelfs meer logistieke activiteiten plaatsvinden in de bezette regio's.

Vanwege de aanhoudende gewelddadigheden zijn er honderden inwoners van het gebied op de vlucht geslagen en verplaatst zich deels naar de regio Pedra do Feitico en M'banza Congo. In het gebied wonen voornamelijk de Bagongos die volgens UNITA door het regeringsleger worden vervolgd vanwege hun sympathie met UNITA.

PROVINCIE BENGUELA EN CUANZA-NORTE

UNITA-commandant van de provincie Bengo, kol Caluati, meldt voorbereidingen van het regeringsleger tot een offensief tegen het door UNITA-gecontroleerde district Balu Atumba. Troepen worden in Ngunguambo samengetrokken, waaronder eenheden uit N'dalatando (provincie Cuanza Norte).

Een eenheid onder de naam Snake, van FAA Lkol Vida de Uva, heeft kleine verkenningseenheden in het gebied ontplooid. Op 11 januari heeft volgens

Kol Caluati, het 2e bat van Lkol Vasco (76ste FAA-regiment) UNITA-posities in Banza en São Paulo in de omgeving van Nambuanguongo overgenomen.

PROVINCIE BIE

UNITA beschuldigt de regering ervan Angolezen te executeren om politieke redenen. In het district Camacupa, noord-oost van de stad Kuito, zijn tijdens de nieuwjaarsplechtigheden meer dan zeven mensen geëxecuteerd zonder dat beschuldigingen tegen hen waren geuit.

PROVINCIE HUILA

Bij een UNITA aanval op Chivulo op 5 januari, zijn tenminste vijftig mensen gedood.

UNITA maakt melding van een op handen zijnde aanval van de FAA op de door haar gecontroleerde gebieden Chitata en N'gunde. Een militaire colonne heeft Lubango verlaten en is via Cacula en Caluquembe naar Caconda verplaatst om het aldaar gelegerde regiment, en regeringsposities en installaties langs de route Lubango-Huambo te versterken. Vanuit Quilingues zouden FAA-eenheden optrekken richting Chibuco zodat zij zich kunnen aansluiten bij andere regeringstroepen in Mulondo, Bibala en Namibe.

PROVINCIE CUANDO CUBANGO

In het district Menongue heeft de FAA niet geautoriseerde controleposten geïnstalleerd in samenwerking met de geheime dienst. UNITA heeft zich bij UNAVEM hierover beklagd en zegt dat deze activiteiten deel uit maken van een gepland FAA-offensief in die regio dat in het eerste kwartaal zou moeten plaatsvinden.

PRESIDENT PORTUGAL BE- ZOEKT ANGOLA

De Portugese president Mario Soares is op 8 januari in Luanda aangekomen voor een vierdaags bezoek aan wat hij noemt; "een van de rijkste en mooiste landen van Afrika". Portugal is van de 1483 tot 1975 koloniaal heerser

geweest van Angola en heeft het land bij de onafhankelijkheid in 1975 in een ontredderde toestand achtergelaten. De president wordt tijdens zijn bezoek begeleid door de ministers van landbouw, economie en energie en een gemêleerde delegatie van zakenlieden. UNITA juicht het bezoek toe op het moment dat het vredesproces in een diep dal zit. President Soares betreurt het echter dat UNITA-leider Jonas Savimbi niet naar Luanda wil komen voor een ontmoeting.

SAVIMBI ZEGT ONTMOETING MET PRESIDENT DOS SANTOS TOE.

Om de crisis in het vredesproces te bezweren en het vredesproces nieuw leven in te blazen heeft UNITA-leider Savimbi een ontmoeting met president Dos Santos toegezegd op 20 januari in de Namibische hoofdstad Windhoek. De ontmoeting was al eerder op 20 december en vervolgens op 5 januari gepland, maar door onduidelijke redenen niet doorgegaan. Volgens een woordvoerder van Savimbi moet vanwege de onveilige situatie in het land de ontmoeting buiten Angola plaatsvinden. Mogelijk kan de ontmoeting nog in gevaar komen omdat UNITA, ondanks de toezegging op 15 januari opnieuw te beginnen met het verzamelen van haar strijders in de aangewezen quartering-areas, daar nog steeds niet mee is begonnen.

VN-COMMANDANT AANWE- ZIG BIJ VERTREK HUURLIN- GEN

De VN-commandant Phillip Sibanda heeft op 11 januari samen met de Chef-staf van de FAA, Gen João de Matos, een bezoek gebracht aan Cabo Ledo om het laatste contingent Zuidafrikaanse huurlingen te zien vertrekken. In totaal hebben 466 huurlingen het land verlaten nadat President dos Santos tijdens zijn bezoek aan Amerika in december, onder Amerikaanse druk, zijn contract met het huurlingenbureau Executive Outcomes heeft opgezegd. Op 8 januari is ook een contingent overgevoerd naar Zuid-

Afrika. Volgens Executive Outcomes hebben inmiddels al haar medewerkers Angola verlaten.

Cabo Ledo ligt op 110 km zuid van de hoofdstad en is de basis van de speciale commando-eenheid Rode Baretten. Tijdens het verblijf van de huurlingen in Angola was ook hun hoofdkwartier in Cabo Ledo gevestigd.

UNITA-radio Vorgan (Voice of Resistance of the Black Cockerel) heeft altijd beweerd dat er tenminste 5000 huurlingen in Angola zouden verblijven. Volgens de woordvoerder van Executive Outcomes, dhr Barlow, zou bij een dergelijk aantal de hele opdracht een stuk gemakkelijker zijn geweest.

De UNITA-zender Vorgan heeft de zaken wel vaker verkeerd voorgesteld en zal in de toekomst mogelijk gaan verdwijnen.

AKKOORD BEREIKT OVER GEZAMENLIJK LEGER

Tijdens besprekingen tussen de regering en UNITA is overeengekomen dat in totaal 26.300 UNITA-militairen in het nieuwe Angolese leger (FAA) zullen worden opgenomen. De 2550 die volgens het Bicesse-akkoord van 1991 reeds in het leger zijn opgenomen, zijn niet bij het genoemde aantal inbegrepen. Volgens het Bicesse-akkoord zouden er slechts 20.000 UNITA militairen worden opgenomen waarvan 2500 bij het ingaan van het akkoord. Welke functies de UNITA-generaals zullen gaan vervullen zal op 15 januari worden besproken.

NAMIBIE STUURT VN-EEN- HEID

Namibië zendt 209 VN-soldaten die zullen worden belast met de eindcontrole van de door mijnenruimers vrijgegeven wegen. Deze eindcontrole zal met speciale voertuigen worden uitgevoerd. Het grootste gedeelte van het detachement zal worden gelegerd in Kuito (provincie Bié)

Een deel van de militairen bestaat uit oud SWAPO-soldaten (South West Africa People's Organization) die tot 1989 vanuit diverse bases in zuid-

Angola een guerrillaoorlog voerden tegen het Zuidafrikaanse leger in Namibië. Ook bevinden zich onder de militairen voormalig Zuidafrikaanse soldaten die actief waren in Angola in de jaren zeventig en tachtig.

RIP WORDT TERUGGETROKKEN IN KAZERNES

Met een uitgebreide publiciteitscampagne heeft de regering tijdens een rondleiding aan de speciale VN-afgezet Blondin Beye op 10 januari laten zien, hoe zij denkt dat het terugtrekken van eenheden kan en moet worden georganiseerd. Hiermee wordt één van de UNITA-eisen ingewilligd en maakt de regering tevens duidelijk dat

het nu de beurt is aan UNITA om tot daden over te gaan en haar eenheden in de quartering-areas te verzamelen, conform het LUSAKA-protocol.

De RIP ook wel Ninja's genoemd, wordt teruggetrokken in hun kazernes in Luanda, Uige en Huambo. De RIP werd opgericht in 1992 en voornamelijk gerekruteerd uit het oude nationale leger FAPLA, waarvan vele officieren in Spanje werden opgeleid.

UNITA beweert dat de RIP heeft opgetreden als een surrogaat-leger in de oorlog die na de verkiezingen van 1992 uitbrak en is ingezet in de slag om Luanda (oktober 1992) en in vergelijkbare confrontaties in andere pro-

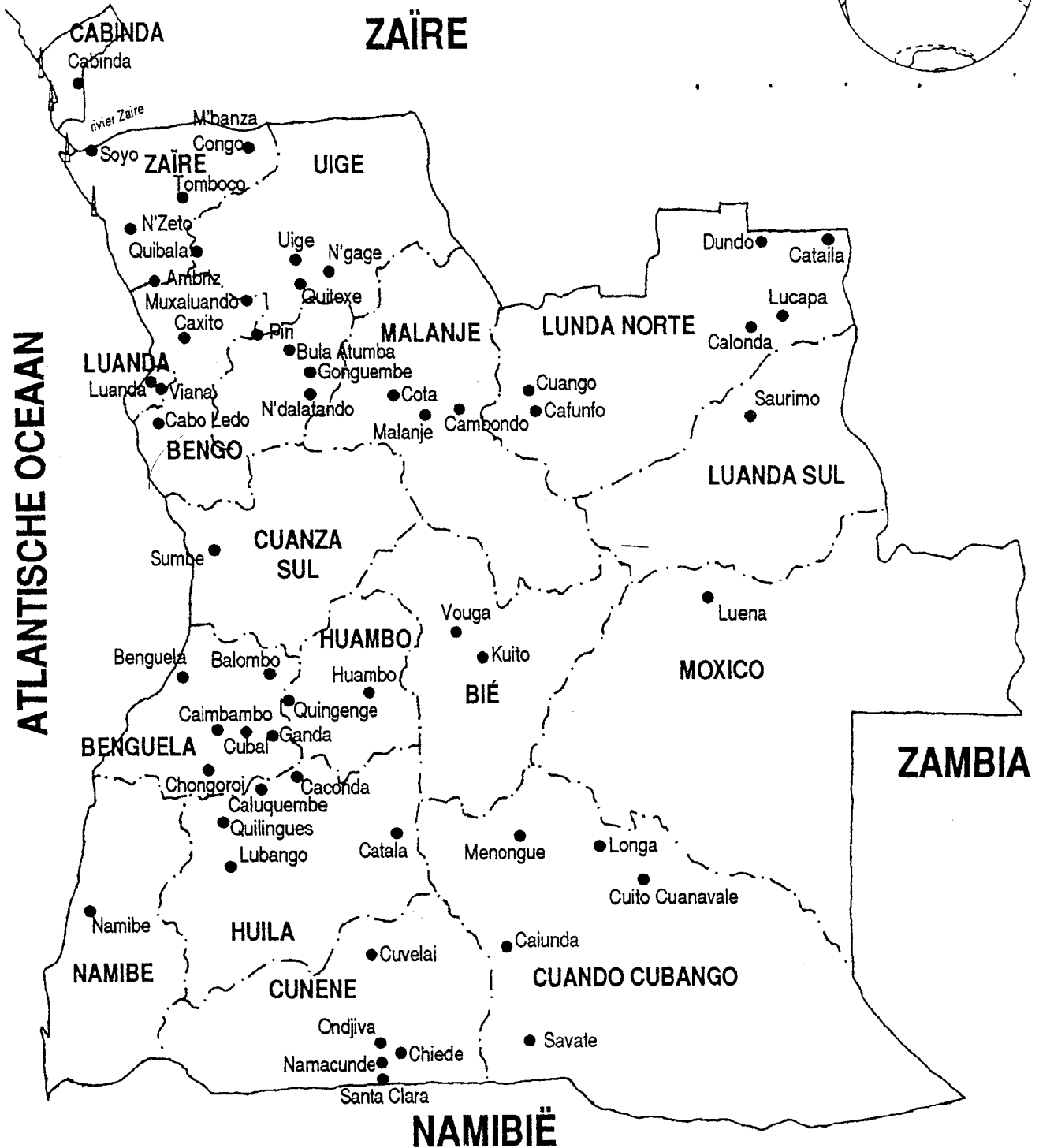
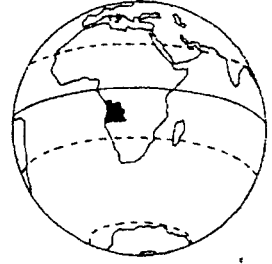
vinciale hoofdsteden.

De RIP is tot voor kort nadrukkelijk in de straten aanwezig geweest waar zij zwaarbewapende patrouilles uitvoerde. Zij onderscheiden zich door hun zwarte of donkerblauwe uniformen en hun ijzeren discipline, in tegenstelling tot de reguliere politie die bekend staat om hun corruptie en inefficiëntie.

Technisch gezien staat de RIP op standby en kan op ieder gewenst moment worden ingezet.

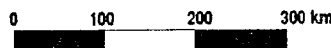
Het verschijnen van politie in een andere kleur uniformen, echter met dezelfde draagwijze van wapens als de RIP, doet vermoeden dat zij al weer terug zijn op straat.

ANGOLA

Legenda

- Boortorens
- Plaats naam
- PROVINCIE NAAM**

NERVOSITEIT ALS SLEUTELWOORD

Drs J.H.M. van Sloun

In dit overzicht komen aan de orde:

- Nederlandse delegatie naar Israël;
- Moord op Palestijn Ayyash;
- Palestijnse verkiezingen;
- Vredesakkoord tussen Syrië en Israël;
- Hoofd Israëlische geheime dienst treedt af.

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: *De Volkskrant, de Telegraaf, het NRC-Handelsblad, Le Monde, Middle East International.*

NEDERLANDSE DELEGATIE NAAR ISRAËL

Tegen het voornemen van minister Van Mierlo om tijdens een reis van hemzelf en premier Kok naar het Midden-Oosten ook het Palestijnse Oriënt-House in oost-Jeruzalem te bezoeken is, in de afgelopen dagen, fel geageerd.

Het Oriënt-House werd in 1897 in oost-Jeruzalem gebouwd door Ismail Musa al-Husseini en heeft sindsdien verschillende bestemmingen gehad. Het was eens de residentie van de Ethiopische keizer Haile Selassie, nadat hij door de Italianen uit Abessinië was verdreven. Na 1948 werd het één van de eerste hotels in het Jordaanse deel van Jeruzalem. Na de Israëlische verovering van dit stadsdeel werd het in die status opgedoekt. In 1983 werd er door de Arabische studie-society een deel van de Palestijnse archieven in ondergebracht. Tijdens de intifada, in 1988, werd die sectie van het gebouw door Israël gesloten. Na de akkoorden van Oslo, in 1992, kon de Arabische studie-society haar activiteiten hervatten. Uiteindelijk werd het hele gebouw door de Palestijnse 'minister voor Jeruzalem-zaken', Feisal Hussein, ingehuurd. Sederdien hebben vele hoogwaardigheidsbekleders het Oriënt-House bezocht.

NRC Handelsblad, 10 januari 1996

De harde kritiek van Israëlische zijde tegen het bezoek van Van Mierlo aan Feisal Hussein moet mede gezien worden in het licht van de Israëlische publieke opinie om concessies te doen in de huidige fase van het vredesproces. De Israëliërs hadden het gevoel dat een bezoek van de Nederlandse minister van buitenlandse zaken aan Oriënt-House, zelfs wanneer dit als een beleefdheidsbezoek bestempeld zou worden, zo kort voor de Palestijnse verkiezingen de Palestijnse aanspraken op oost-Jeruzalem wind in de zeilen zou geven. Het heftige verzet van premier Peres tegen het bezoek van de hoge Nederlandse delegatie van Oriënt-House heeft dan ook onder meer betrekking op het ongelukkige tijdstip waarop dit plaats heeft. Daarnaast stelt Israël zich op het standpunt dat buitenlandse bewindslieden geen enkele reden meer hebben om politieke besprekingen in Oriënt-House te houden, omdat het PLO-leiderschap van Tunis is verhuisd naar autonoom Palestijns gebied. Daar zou dus net zo goed met PLO-mensen gesproken kunnen worden.

Binnen de Nederlandse politiek bestond met name bij CDA, VVD en enkele kleine rechtse partijen twijfel

omtrent het voornemen van Van Mierlo. De Hoop Scheffer (CDA) noemde Van Mierlo's beleid niet evenwichtig, omdat de EU ook niet deelneemt aan de Israëlische festiviteiten rond het drieduizendjarig bestaan van Jeruzalem. 'Zeker nu Peres zelf bezwaar maakt, moet Van Mierlo niet naar oost-Jeruzalem gaan', aldus De Hoop Scheffer.

Zijn collega Weisglas van de VVD is het daar mee eens. Wel zou de VVD een eventueel verzoek van minister Van Mierlo om het gesprek met Hussein op een andere plek in Jeruzalem te houden steunen.

Van Mierlo zelf is van mening dat afzien van een bezoek veel verstrekkender gevolgen zou kunnen hebben. Allereerst gaf hij aan dat Hussein reeds vorig jaar de belofte was gedaan voor een bezoek. Verder wilde hij niet afwijken van het staande EU-beleid, dat voorschrijft dat bij officiële EU-bezoeke Oriënt-House wordt bezocht. Daar kon in zijn optiek niet aan worden voorbij gegaan. Als laatste punt noemde de minister dat op dit moment in het vredesproces 'uiterst voorzichtig moet worden geopereerd' en dat het daarom niet verstandig zou zijn om niet te gaan. 'Met het bezoek kan worden aangetoond dat de status quo van de Israëlische annexatie van oost-Jeruzalem niet als de definitieve volkenrechtelijke status kan gelden', aldus Van Mierlo.

De besprekingen die premier Kok en minister Van Mierlo in de afgelopen dagen voerden met ondermeer premier Assad hadden een aftastend karakter. Het viel premier Kok in Damascus op dat ook Assad behoefte had aan een zekere ontspanning. Assad toonde de bereidheid in te gaan op de nieuwe actuele situatie. Hij blijft echter op het standpunt staan dat Israël als eerste over de brug moet komen. 'Pas wanneer Israël zich onvoorwaardelijk terugtrekt uit de Golan zal de Syrische bevolking een vredesverdrag slikken en kan de vrede stabiel zijn' aldus Assad.

Anders van aard was het bezoek van

premier Kok en minister Van Mierlo aan de Gazastrook en aan PLO-leider Arafat. Dit verliep in een totaal chaotische sfeer. Pas op het allerlaatste moment kwam Arafat opdagen, zodat een normaal overleg tussen de Nederlandse en Palestijnse delegatie niet mogelijk was. Alleen premier Kok kreeg Arafat enkele keren te spreken tijdens korte autoritten door de Gazastrook.

MOORD OP PALESTIJN YAHIA AYYASH

PLO-leider Arafat heeft Israël ervan beschuldigd de Hamas-activist te hebben vermoord. Ayyash, die bekend stond als 'de ingenieur', kwam vrijdag 5 januari op zijn schuiladres in Beit Lahiya om het leven toen een draagbare telefoon in zijn handen ontplofte. De Palestijnse 'bommenmaker' stond op het Israëlische lijstje van meest gezochte personen. Veel Palestijnen zagen in hem een afgezant van Allah. In de ogen van het Israëlische publiek was hij echter de verpersoonlijking van het kwaad, een superterrorist die jonge Palestijnen zelfmoordacties liet ondernemen om zoveel mogelijk joden te doden. Jarenlang maakte Ayyash (30) de Israëlische geheime dienst gek door bloedige aanslagen. Daarop verdween hij steeds spoorloos.

Voor de Palestijnen staat vast dat de Shin Bet de aanslag heeft uitgevoerd op een voor Yasser Arafat moeilijk moment, aan de vooravond van de Palestijnse verkiezingen. Hamas-leiders hebben Israël inmiddels wraak aangezegd voor het uit de weg ruimen van Ayyash. Dit zou tot nieuwe spanningen kunnen leiden tussen Yasser Arafat en de Hamas-leiding, omdat de Palestijnse leider zich tegenover Israël heeft verplicht aanslagen vanuit Palestijns gebied tegen Israël te voorkomen.

PALESTIJNSE VERKIEZINGEN

Ruim een miljoen Palestijnse kiezers brachten op zaterdag 20 januari j.l. hun stem uit. Van te voren stond eigenlijk reeds vast dat de 67-jarige PLO-leider Yasser Arafat tot president

zou worden gekozen en dat zijn Fatah-beweging de 88 zetels tellende Palestijnse zelfbestuursraad zal gaan domineren. Palestijnse mensenrechtenactivisten en politici stellen zich echter de vraag of Arafat de Palestijnse samenleving wel een democratisch gehalte kan bezorgen.

vankelijk optimistisch gestemd was, aangaande de kans op een spoedig vredesakkoord tussen Israël en Syrië gaven beide partijen op 14 januari j.l. aan de zaak vooralsnog somber in te zien. Niettemin zouden ze op 24 januari a.s. in de VS verder onderhandelen.

KEUZE

de Telegraaf, januari 1996

Een van hen, Hanan Ashrawi, die als woordvoester van het Palestijnse onderhandelingsteam in Washington wereldbekendheid verwierf, werd tijdens het weekend van de verkiezingen danig onder handen genomen door Israëlische militairen en politie. Ashrawi's auto was namelijk voorzien van een verkiezingsaffiche en stickers. Zij werd daarvoor tot stoppen gedwongen bij het checkpoint tussen Jeruzalem en Ramallah. De manier waarop ze daar door de Israëliërs bejegend wordt ervaart ze als ronduit beledigend. Ze beschouwt het voorval als tekenend voor de grove inmenging van Israël in de Palestijnse verkiezingscampagne.

VREDESAKKOORD TUSSEN SYRIË EN ISRAËL

Nadat de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Christopher aan-

HOOFD ISRAËLISCHE GEHEIME DIENST TREEDT AF

Op woensdag 10 januari publiceerde de Israëlische pers de naam van het kandidaat-hoofd van de Shin Bet, de binnenlandse veiligheidsdienst. Met deze onthulling werd voor het eerst de officiële censuur inzake de Shin Bet-top geschonden. Op kracht van een speciale wet wordt de Shin Bet-directeur in het algemeen slechts met de eerste letter van zijn voornaam aangeduid. De naam van de vorige chef, die in verband met de moord op premier Rabin aftrad, wordt nog altijd als een staatsgeheim beschouwd.

Als nieuwe chef wordt voorgedragen de onlangs gepensioneerde vice-admiraal Ami Ayalon (51). Hij was jarenlang commandant van een elite-eenheid van de marine, alvorens in 1992 marine-bevelhebber te worden.